
Det onde Liv og den gode Gud

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Det onde Liv og den gode Gud	4
14. s.e.Trin.	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Det onde Liv og den gode Gud

14. s.e.Trin.

Prædikedag 14. s.e.Trin.

Prædikedato 17. september 1922

Prædiketekst Johannes 5,1-15. Jesu Helbredelse af den lamme ved Bethesdas Dam

Prædikested Landet Kirke på Lolland

Prædiken ID P170922-01

Kilde KMF-nr. 14.22.17 (Datering og geografisk sted ifølge Niels Nøjgaard. Ufuldstændig, trykt og udgivet, Nakskov 1951)

Det onde Liv og den gode Gud

Publiceret i "Kaj Munk: Det onde Liv og den gode Gud", privattryk, Nakskov 1951.

Udsendt med billigelse af Lise Munk af Kaj Nielsen og Mogens Greve Olsen.

Kommentarerne skyldes Dr. theol. Niels Nøjgaard, der ogsaa har Ansvaret for Tekstbehandlingen.

(Uddrag af)

Kommentarer til Manuskript og Tekst

Manuskriptet til dette Prædikenbrudstykke bestaar af to afrevne Kollegiehefteblade; Siderne er paa det første numereret 2 og 3; paa det andet er kun den ene Side numereret (med 4) og beskrevet, medens sidste Side er blank. Der er benyttet Blækstift ved Nedskriften. Kaj Munks Tekst, der her trykkes for første Gang, bringes efter Manuskriptet, idet dog enkelte forkortede Ord er skrevet helt ud og nogle manglende Kommaer føjet ind, ligesom Stykket er blevet forsynet med en fra Teksten hentet Overskrift.

(her følger bl.a. overvejelser angående dateringen, som munder ud i følgende konklusion)

Efter dette maa det betragtes som temmelig sikkert, at det er Hovedparten af Prædikenen i Landet Kirke den 17. September 1922, vi har for os i det udaterede Manuskript. I saa Fald har Teksten været Jesu Helbredelse af den lamme ved Bethesdas Dam, en Beretning, som har ladet Prædikanten se den gode Gud i Jesu Skikkelse stillet lige overfor den menneskelige Elendighed i Skikkelse af alle de syge, der skaredes omkring Dammen. Dette Syn har han saa i sin Tale prøvet paa at overføre til sin egen Tids Situation.

Folk krymper sig under den bitreste af alle Lidelser: Nationens haabløse Ydmygelse, og en rædselsfuld Fjende, byttegrisk og grusom, begynder atter sine Voldsgerninger og sine Sejrstriumfer, saa Europa ræddes derved. Og her staar jeg i Landet Kirke i Dag og skal sige dig, at Gud er god og evner, hvad han vil. — Og saa fik det endda være med Tyrkiet og Grækenland. Det ligger dog trods alt et Stykke fra os, og de er vant til Krig, er Halvbarbarerne dernede. Men jeg har i disse Dage set, at endelig er der kommen en paalidelig Opgørelse af Tysklands Tab i Krigen: ca. 2 Millioner døde og en halv Million saarede — ja, hvad er det — forstaar du Tal, kan du høre paa Lyden af et Tal, hvad det betyder. Ved Vigerslevulykken omkom 40 Mennesker, — hvad er 40 — og hvor mange Folk bor i Landet og Ryde Sogne — tænk dig dem liggende dræbte, sønderlemmede, strøet rundt paa Markerne, og det var intet — et latterligt, lidet, forsvindende overseeligt Tal mod Tysklands 2 Millioner — og saa er det kun Tysklands, dertil kommer Frankrigs, Belgiens, Englands, Østrigs, Italiens, Ruslands, Amerikas — Alverdens — og saa de saarede, du skulde se dem i Berlin, ligge med lægte splintrede Ben paa Fortougene, skælvende, tænderklaprende, tiggende, med tomme Øjenhuler, o, det glemmes aldrig — men saadan er Livet, og her staar jeg i Landet Kirke i Dag og skal forkynde dig, at Gud er god, og han evner alt, hvad han vil. — Og lad saa endda Verdenskrigen være. Den er jo nu ovre, og Gud være lovet: Mennesket fik dog i hvert Fald Lov til at glemme let, og ved et Guds Under blev den uden for vor Dør, saa vi slap med at høre den fnyse og skære Tænder derude. Men hvad er Livet til Hverdags? Er det andet end Kiv og Smaalighed og Misundelse? Had og Uvilje mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, Uoverensstemmelser mellem Ægtefæller, Mangel paa Overbærenhed og Forstaaelse mellem gamle og unge og forøvrigt mellem alle, der skal gaa Side om Side Dag efter Dag. Og selv om alt ikke er saadan, er der end Smil og gode Ord, Hjælpsomhed og Trofasthed at finde mellem mange Hjerter, ak, saa meget er dog rent anderledes. Især Smaalighed og Smaatskaarenhed kan virke forfærdende. Og Synd, de utilfredsstillede Længsler, Lysten til at gøre det, man ikke maa og ikke vil, det, der piner, saa længe man ikke gør det, ækler, naar man har gjort

det, og hvorom man aldrig paa Forhaand ved, at det [nogle ulæselige ord] og Sygdom og Død — Sygdom, der kan komme saa ondt og synes saa uretfærdig, saa uforskyldt — og Død, Død, der tager den kæreste fra os, sparker ham raat og følesløs ned i Jorden og hvæser over ham det eneste Ord: raadn! raadn saa! og efterlader til Erstatning Tomheden, Ensomheden, Savnet, det uudholdelige, mer end stadig Pine uudholdelige Savn — og Alderdommen og dens Skrøbelighed, hvor Sanserne begynder at glippe og Lemmerne at blive kolde eller stive, eller den hæslige Sygdom, hvor de smuldrer hen og falder af, og hvor det ikke er til at sige, hvem der gennemgaar mest, den lidende eller de plejende — o, saadan er Livet, og du ved det, og jeg ved det — og jeg staar her i Landet Kirke i Dag og skal sige til dig: Gud er god, og han evner alt, hvad han vil.

Hvordan skal jeg sige det, saadan at du tror det, og saadan at jeg selv tror det? For vi *maa* tro det begge, vi *vil*. Dette synes mig at blive det store Spørgsmaal, den store Gaade, over for hvilket alt andet blegner. Der er Mennesker, ogsaa Præster, for hvem Hovedsagen er blevet noget helt andet; de har travlt med at sætte Skel, og de har fix og færdigt faaet inddelt Verdensmarken i Klinteblomster og Hvedeax. Jeg forstaar dem ikke. Jeg synes, der er Ting, hvormed det haster meget mere. Og i mit Sind bliver den ved at brænde, Verdensgaaden, i Lueskrift: Det onde Liv og den gode Gud.

Held de Mennesker, der fromt og lydigt kan tage det onde som Tilskikkelser, som Prøvelser, eller hvad de nu kalder det. Stille og stort bøjer de deres Pande under det. Og trænger de en enkelt Gang til en udefra kommende Trøst, da lytter de til det gamle Testamentes dybe, vældige Orgelbrus: Herren er i Himlen, han gør alt, hvad ham behager — — Mine Tanker er ikke — — — thi ligesom Himlen hvælver — — — Men der er dem, for hvem dette ikke er nok, for hvem det bliver ved med at lyse og blafre: Det onde Liv — og den gode Gud. Og hvordan er det da muligt? Eller *er* det muligt?

Saa fuldt af Sygdom, af Sorg, afhjælpeløs Nød, af Død, af Savn, af Tvivl — af ondt er Livet — og Gud er god, og han evner alt, hvad han vil. Er det til at tro? Ak, stundom kan jeg det ikke. Hvorfor da blive Præst?

Jeg tør betro dig, hvorfor Præst. Det er, fordi det er den skønneste Gerning for den, der tror at have Evner dertil, selv om disse Evner er faa. Bruge sit Liv til at trøste og hjælpe.